

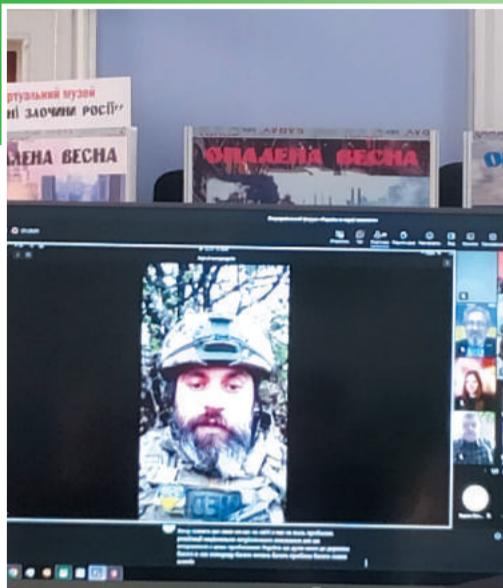
Індекс 98146

ЮНИЧАТ № 10(87), 2023

Міністерство освіти і науки України,
Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді (НЕНЦ)

ПРОВЕДЕНО ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ «УКРАЇНА В СЕРЦІ КОЖНОГО»

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді спільно з Всеукраїнською громадською організацією «Спілка освітян України» за підтримки Міністерства освіти і науки України 12–13 жовтня 2023 року в м. Києві провели Всеукраїнський форум «Україна в серці кожного».

Учасниками форума стали педагогічні працівники закладів вищої, загальної середньої та позашкільної освіти, які відповідають за питання національно-патріотичного виховання; здобувачі освіти закладів загальної середньої та позашкільної освіти з числа переможців та призерів Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток», інших заходів патріотичного спрямування; воїни-ветерани АТО/ООС, російсько-української війни.

В рамках форума проведено форсайт-сесія «Національно-патріотичне виховання в системі роботи

закладів освіти: досягнення, проблеми, рішення», презентації учнівських проектів з національно-патріотичного виховання «Герої без зброй», тренінги «Творча майстерня тренерів з національно-патріотичного виховання», «Як протистояти тривожності та стресу».

Тренінги проводили в офлайн-режимі:

Дубяга Андрій Павлович, завідувач відділу національного виховання, позашкільної та громадянсько-історичної освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Бурмак Альона Дмитровна, практичний психолог-методист вищої категорії Київського Палацу дітей та юнацтва, координаторка Всеукраїнського психологічного фестивалю «ПАРОСТОК», координаторка родинного фестивалю «Family Space», координаторка проекту «Нові крила» для родин вимушених переселенців та ветеранів.

УЧАСТЬ ЮНИХ ЕКОЛОГІВ У ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКІЙ ЕКОЛОГО-ПАТРІОТИЧНІЙ ГРІ «ПАРОСТОК»

«Українці для України» – саме під таким гаслом 12 жовтня для вихованців відділу екології та природоохоронної роботи КЗПО «Закарпатський обласний центр дитячої та юнацької творчості» «ПАДІОН» Закарпатської обласної ради проведено Всеукраїнську дитячо-юнацьку еколого-патріотичну гру «Паросток».

Захід проведено з метою формування громадянина-патріота України, що діє на основі національних і європейських цінностей, готовності його до активної екологічної діяльності; розвитку в дітей пізнавального інтересу і логічного мислення.

Гра розпочалась бесідою з елементами діалогу про важливість своїх дій щодо збереження природи рідного краю саме в час війни, після чого було оголошено умови та правила гри.

В рамках заходу юні екологи проходили командні випробування за наступними модулями:

патріотичний – «Національний одяг українців», «Секретна абетка: вислови Т.Г. Шевченка»; екологічний – «Екокартина з природного матеріалу», інтелектуальний – «Логічний ланцюжок», пізнавальна гра «ЕКО-меморі», науково-пошуковий – «Аборигенні та реліктові рослини дендропарку», орнітологічний – «Спостереження за птахами дендрарію».

Учасникам заходу довелося чимало попрацювати – розгадувати цікаві екологічні завдання і головоломки, вивчати видовий склад деревних та чагарникових порід території дендропарку, демонструвати знання про крилатих друзів нашого краю, просуваючись від однієї локації до іншої.

Година веселощів, азарту, гарного настрою, духу співпереживання, лідерства, перемоги – ось результат гри «Паросток».

Завершився захід обміном враженнями.

УРОКИ ДОБРОТИ У КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ»

34 до 11 жовтня 2023 року включно у комунальному закладі «Чернігівська обласна станція юних натуралістів» пройшли уроки доброти про гуманні та відповідальні ставлення до тварин, присвячені Всесвітньому дню захисту тварин, організатором якого є Благодійний фонд «Щаслива лапа».

Вихованці гуртків стали учасниками онлайн-конкурсу малюнків «Кожній тварині по родині»; взяли участь у бесідах «Добро починається з тебе» та «Вчимося бути добрими людьми», під час яких розповіли цікаві історії про своїх домашніх улюблениць та історії їхньої появи у сім'ї; інформаційно просвітницькому заході «Чисті думки творять дива»,

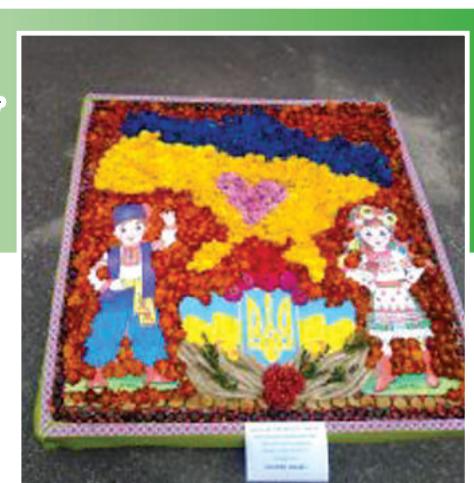
під час якого переглянули фото-галерею «Улюбленці ЗСУ» та провели хвилинку-роздум «Хто кому допомагає: воїни тваринам чи тварини воїнам?»; «майстер-класах Доброти», під час яких виготовили 3D-поробки улюблених тварин.

Під час заходів діти ознайомилися із правилами етичного ставлення до тварин, гуманними шляхами розв'язання проблеми безпритульних тварин і чинними правовими нормами, що стосуються тварин; переглянули відеоматеріали: «Чи є ставлення до тварин індикатором людяності?», «Всесвітній день захисту тварин», мультфільми для молодших школярів «Улюблені безхатьки», «Уроки обережності: як поводитися з домашніми тваринами».

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС З ФЛОРИСТИКИ ТА ФІТОДИЗАЙНУ «БАРВИ НАЦІЇ»

30.10.2023 по 05.10.2023 року в Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді МОН України було організовано та проведено Всеукраїнський конкурс з флористики та фітодизайну. Тема цьогорічного конкурсу «Барви нації», учасники змагалися у двох номінаціях: «Квітковий килим» та «Квіткова скульптура». Організаційно-масовий захід проводився у змішаному форматі.

У конкурсі взяли участь команди зі всіх областей України, у фінальному етапі – 34 команди.

ПОРТРЕТ ШЕВЧЕНКА З 7004 ЯБЛУК: НА ОДЕЩИНІ ШКОЛЯРІ ВСТАНОВИЛИ РЕКОРД

Неймовірну роботу дітей офіційно зафіксовано як рекорд України.

Учні Новопетрівського ліцею Великомихайлівської громади Роздільнянського району створили з яблук рекордний портрет Т.Г. Шевченка. Його зафіксовано як рекорд України.

Повідомляється, що для створення картини дітям знадобилося 7004 яблука. Крім того, школярі склали з яблук символічні слова: «Борітесь — поборете!».

Площа портрету становить 24,442 кв. м. Для цього діти зібрали зі своїх садів чотири сорти яблук — «Гала», «Чемпіон», «Фуджі» та «Голден».

«Національний Реєстр Рекордів висловлює подяку неймовірній команді рекордсменів — вчителям, працівникам ліцею, учням, батькам. Навіть не знаю, як вам тепер наважитися розбирати це унікальне яблучне панно. Директорка ліцею Катерина Лаптієнко — ініціаторка вже кількох рекордів. І навіть важко сказати, який з них вражає більше!», — зазначила Лана Ветрова, керівниця Національного реєстру рекордів України.

Валерій УЛЬЯНЕНКО

ЛАУРЕАТ НОБЕЛІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ З ФІЗИКИ ПЕРЕКАЖЕ ГРОШІ НА ПРОЄКТ В УКРАЇНІ

Лауреат Нобелівської премії з фізики Ференц Краус вирішив пожертвувати грошову винагороду від премії на підтримку українців, постраждалих від війни.

У 2022 році, після повномасштабного вторгнення росії в Україну, вчений заснував ініціативу Science4People — саме на її користь Краус планує передати кошти Нобелівської премії.

Science4People — це міжнародна ініціатива вчених, які об'єдналися заради того, щоб допомагати підтримувати освітні проекти та інші ініціативи в охоплених війною регіонах, найперше — в Україні.

Ференц Краус (61 рік) народився та виріс в Угорщині. Має австрійські коріння. Працює у Німеччині, з 2003 року очолює Інститут квантової оптики Інституту Макса Планка у Гархінгу.

Спільно з групою колег вперше згенерував і виміряв перший аттосекундний світловий імпульс і використав його для спостереження за поведінкою електронів в атомах, заснувавши нову галузь фізики — атофізику. Саме за це відкриття він був удостоєний Нобелівської премії з фізики.

Цього року Нобелівська премія передбачає грошовий приз сумою приблизно 11 мільйонів шведських крон (блізько \$1 млн).

«КІСТЛЯВЕ МЕНЮ»: ЧОМУ НЕ МОЖНА ДАВАТИ СОБАЦІ КІСТКИ?

Спробуйте відповісти на питання, чим найбільше полюбляють ласувати песики. Першою на думку спала величезна кістка. Цей стереотип про вподобання чотирилапих настільки популярний, що виробники чи не кожен зоотовар прикрашають зображеннями кісточок: і миски, і адресні жетони, і навіть усіляку одежду. Насправді, там кісткам у собачому житті і місце — для споживання вони не підходять, бо користі не несуть жодної, а наробити проблем можуть з легкістю.

КІСТКИ В РАЦІОНІ СОБАК: ЧОМУ АРГУМЕНТИ «ЗА» НЕ ПРАЦЮЮТЬ?

Я нарахував три, на мою думку, найбільш поширені мотиви годувати улюбленця кістками. І кожному з них знайшов спростування:

1. Чотирилапий має їсти тверду їжу, бо так роблять усі дікі тварини. Так, але безхатні песики рідко доживають до поважних літ — вони рано втрачають зуби, зазнають складнощів з травленням. Якщо раціон вашого улюбленця складається з готових сухих кормів, цей аргумент сам по собі автоматично втрачає усі позиції.

2. Чотирилапому необхідні кістки, щоб доглядати зуби. Собака не гризун — ріст його зубів не довічний, але з віком вони дійсно втрачають гостроту. Та кістки не допоможуть — вони навпаки сточують, а іноді і надламують зуби, дряпають емаль. До того ж функцію профілактики зубного нальоту виконує сухий корм.

3. Корисно давати кістки цуценяті в період зміни зубів. Це дійсно так — тверді смаколики усувають свербіж. Та є більш безпечні альтернативи. Справа в тому, що з'їдені кісточки — пряма загроза

шлунково-кишковому тракту улюбленця. Про це йтиється далі.

КІСТКИ: ЖОДНОЇ КОРИСТИ, НЕБЕЗПЕЧНІ НАСЛІДКИ

Кістки не мають жодної поживної цінності. Всупереч існуючим міфам, не є джерелами кальцію, вітамінів або мінералів. Натомість споживання собакою кісток може стати причиною найрізноманітніших проблем. Під загрозою знаходяться зубна система і шлунково-кишковий тракт:

1. Пошкодження зубної емалі.
2. Надламування або втрата зубів.
3. Травмування ясен.
4. Травмування ЖКТ.
5. Заstryгання кісток у шлунково-кишковому тракті.
6. Запалення параанальних залоз.

Усе це — ймовірні наслідки споживання кісток. Вони нерідко стають причинами рвоти, запорів, внутрішніх кровоточів, впоратися з якими можуть лише ветеринари, у деяких випадках, виключно хірургічним шляхом. У менш критичних випадках частинки кісток, спресовані в кишківнику, можуть ускладнювати його роботу та супроводжуватися хворобливим для тварин спорожненням.

Так, шлунковий сік здорового пса характеризується високим рівнем кислотності — за 2–3 години дійсно може перетворити з'їдені кістки на більш м'яку субстанцію, але абсолютно безкорисну, яка за структурою нагадуватиме резину. Та, знову ж таки, за час травлення гостра кістка може нарочити горя.

ЩО є БЕЗПЕЧНОЮ АЛЬТЕРНАТИВОЮ КІСТКАМ?

Як варіант, замінити сирі кістки можна звареними — доведеними до стану тушонки. Але жодної користі улюбленець від них не отримає, якщо любить похрумтіти, йому вони не підійдуть, та й розварити до м'якоті можна лише фабричну курку.

Якщо кістки використовувалися як допомога цуценяті у зміні зубів, можна замінити їх на безпечні желатинові. Вони продаються у кожному зоомагазині. Також там можна знайти спеціальні масажні іграшки для ясен. Вони не тільки «почухають» чотирилапого, а й посприяють випадінню молочних зубів без шкоди для організму тваринки.

Для частування і заохочення дорослих собак можна використовувати готові ласощі. Деякі з них виконують профілактичну функцію — борються з появою зубного нальоту та зубного каменю.

Бережіть своїх чотирилапих — вони заслуговують на безпечні смаколики!

Олександр КАРІОХА

ЩО КОСМОС РОБИТЬ З ОРГАНІЗМОМ ЛЮДИНИ

Це важливі знання, адже вчені планують відправляти місії вглиб Сонячної системи. Політ на Марс і назад, наприклад, може зайняти близько 1100 днів (трохи більше як три роки). А космічний корабель, на якому полетять астронавти, буде набагато меншим за МКС, а значить, тренажери на ньому будуть невеликими.

Але що взагалі тривалий космічний політ робить з людським тілом?

М'ЯЗИ І КІСТКИ

Без дії сили тяжіння на наші кінцівки маса м'язів і кісток швидко починає зменшуватися в космосі.

Найбільше страждають м'язи спини, шиї, літаків квадрицепсів, які допомагають підтримувати поставу — в умовах невагомості їм не потрібно працювати так само інтенсивно і вони починають атрофуватися.

Уже через два тижні м'язова маса може зменшитися на 20%, а під час тривалих місій від трьох до шести місяців — на цілих 30%.

Кістки також починають демінералізуватись і втрачати міцність.

Астронавти можуть втрачати 1–2% своєї кісткової маси щомісяця і до 10% протягом пів року. На Землі літні чоловіки та жінки втрачають кісткову масу зі швидкістю 0,5%–1% щороку.

Це збільшує ризик переломів і час, необхідний для зростання. Після повернення на Землю відновлення кісткової маси може зайняти до чотирьох років.

Щоб боротися з цим, астронавти на МКС щодня по 2,5 години тренуються на тренажерах. Вони також приймають дієтичні добавки, щоб зберегти свої кістки якомога здоровішими.

Астронавти також можуть помітити, що за час на орбіті вони трохи підрошли, адже через відсутність сили тяжіння, хребет трохи витягується.

Це може спричинити біль у спині та зміщення дисків у хребті після повернення на Землю.

ВТРАТА ВАГИ

Хоча в умовах гравітації вага практично немає значення, підтримувати її в нормі може бути складно.

Попри те, що НАСА намагається забезпечити своїм астронавтам різноманітний раціон, який включає навіть кілька листків салату, вирощених на борту космічної станції, вони все одно втрачають вагу.

ЗІР

На Землі сила тяжіння змушує кров у наших тілах опускатися, а робота серця забезпечує тиск, завдяки якому кров підіймається вгору.

Однак у космосі цей процес збивається (*хоча організм дещо адаптується*), і кров може більше накопичуватися в голові, ніж зазвичай. Частина рідини збирається у задній частині ока та навколо зорового нерва, що призводить до набряку.

Це може змінити зір, знижуючи його гостроту, а також впливати на саму структуру ока. Ці зміни починаються лише після двох тижнів у космосі, але поступово ризик зростає. Зір відновлюється лише через рік після повернення астронавта на Землю, але деякі зміни можуть стати постійними.

Вплив галактичних космічних променів і енергійних сонячних частинок також може привести до проблем з очима. На Землі від шкідливого випромінювання нас захищає атмосфера.

Але на орбіті, попри те, що космічні кораблі також мають певний захист, космічні промені та сонячні частинки можуть потрапити на сітківку та зоровий нерв астронавта.

МОЗОК

Після шести місяців на Землі дослідники помітили, що швидкість і точність розумових здібностей астронавтів знизились. Причина, можливо, у тому, що їхній мозок знову звикав до гравітації, а також до геть іншого способу життя вдома.

Дослідження показало, що під час перебування на орбіті у мозку відбуваються деякі зміни.

Вчені помітили їх у нейронних зв'язках у тих ділянках мозку, які відповідають за рух, а також у вестибулярній корі, яка відіграє важливу роль в орієнтації, балансі та сприйнятті наших власних рухів.

Це, можливо, не дивно, з огляду на особливу природу невагомості. Астронавтам часто доводиться вчитися ефективно рухатися без сили тяжіння та життя у світі, де немає ні гори, ні низу.

Нешодавнє дослідження викликало занепокоєння щодо інших змін у структурі мозку, які можуть відбутися під час тривалих космічних місій.

Порожнини в мозку, відомі як правий бічний і третій шлунчик (*відповідають за зберігання спинномозкової рідини, забезпечення мозку поживними речовинами та утилізацію відходів*), можуть набухати. Потрібно близько трьох років, щоб вони зменшилися до нормального розміру.

ДРУЖНІ БАКТЕРІЇ

Останні дослідження свідчать, що ключем до здоров'я є склад і різноманітність мікроорганізмів, які живуть у нашому тілі та на ньому.

Вони впливають на те, як ми перетравлюємо їжу, впливають на рівень запалення в нашому тілі та навіть змінюють роботу нашого мозку.

Після перебування на МКС бактерії та інші мікроорганізми, які живуть у кишківнику астронавтів значно змінюються. Це зрозуміло, адже змінилася їхня, як люди, з якими вони проводять дні (*ми отримуємо неймовірну кількість кишкових і ротових мікроорганізмів від людей, з якими живемо поруч*).

Але вплив радіації та використання переробленої води, а також зміни фізичної активності також відіграють свою роль.

ГЕНИ

На кінці кожного ланцюга ДНК є структури, відомі як теломери, які допомагають захистити наші гени від пошкодження. З віком вони стають коротшими, але вчені виявили, що у астронавтів, які довго були у космосі, довжина теломерів змінилася.

Загалом у астронавтів було набагато більше коротких теломерів після космічного польоту, ніж раніше, дійшли висновку дослідники.

Однією з можливих причин може бути вплив складної суміші радіації під час перебування в космосі. Астронавти, які зазнали тривалого опромінення під час перебування на орбіті, мають ознаки пошкодження ДНК.

Вчені також помітили зміни в експресії генів — механізм, який читає ДНК для вироблення білків у клітинах.

Деякі з них пов'язані з реакцією організму на пошкодження ДНК, зміни в кістках та реакцією імунної системи на стрес.

Більшість із цих змін, однак, повернулися до норми протягом шести місяців після повернення на Землю.

ІМУННА СИСТЕМА

Дослідження виявили, що астронавти страждають від деякого зниження кількості лейкоцитів у крові, пов'язаного з радіацією, яку вони отримують на орбіті.

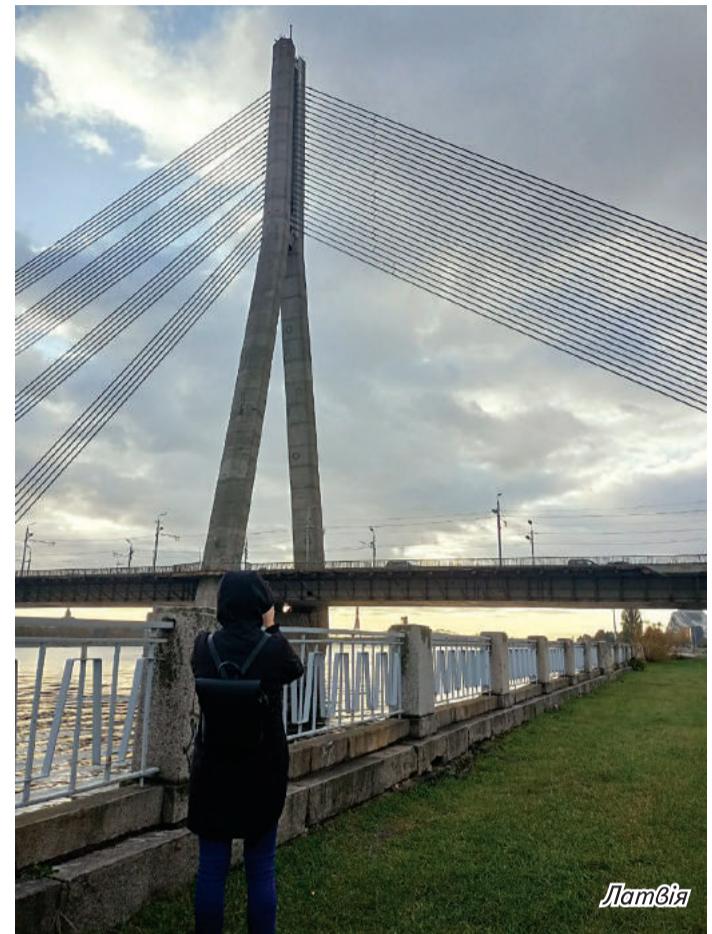
Утім, залишається ще багато питань про те, як космічні подорожі впливають на двоногий вид із великим мозком, який еволюціонував, щоб жити на Землі.

Любов ХОРОЩАК

ЕКОЛОГІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МІСТ

Чехія

Латвія

Відвідавши декілька міст Європейських країн Франції, Польщі, Латвії, Швейцарії, Чехії, можна одразу відзначити чистоту вулиць, приемні рівні дороги та обережно викладену бруківку, відсутність у квартирних та приватних будинках кондиціонерів, які не псують естетичного вигляду фасаду будинку.

Розділені смітники присутні повністю всюди, навіть на пляжах. У дворах або в окремому приміщені на першому поверсі багатоквартирних будинків можуть бути розміщені як сміттєві баки для сортованого сміття, так і унітарні сміттєві баки. За викинуте сміття на вулиці в країнах Європи карається штрафом.

Пластикові пакети достатньо рідко зустрічаються, громадяни європейських країн використовують для походу у супермаркет багаторазові сумки, а коли беруть овочі чи фрукти на вагу, то використовують паперові пакети. Звичайно, пластикове пакування присутнє у відділах з морепродуктами, готовими стравами, м'ясом. За пластикове пакування продукції та в подальшому її переробку відповідає сам виробник. Окрім її уваги заслуговують біопродукти, які вирощують та виготовляють без використання допоміжних препаратів, антибіотиків, не використовуючи хімічних засобів захисту від шкідників та паразитів. Грунт для вирощування рослинної продукції удобрюється лише органічними добривами. Фермерські тварини годуються органічними комбікормами та сіном.

Я не зустрічала безхатніх тварин, які бродили б по вулиці в пошуках їжі та були б викинутими на лютий мороз під час зими.

Звичайно, кожна країна по своєму оригінальна та виділяється серед інших.

Франція — країна справжніх контрастів. Великі міста, як-от Ліон та Марсель, більше переповнені сучасними будівлями сірого кольору, водночас будинки маленьких містечок Франції наповнені найрізноманітнішими кольорами. У великих містах часто можна зустріти великі популяції пацюків, які живуть у каналізації. Частіше можна зустріти у великих містах сміття на дорозі та вокзалах, а під час протестів накопичується велика кількість побутового сміття.

У маленьких містечках, як-от Мезер'я, Вонна, Бург-ен-бресс, відсутня проблема з прибиранням сміття, окрім проблеми несвідомих громадян та мігрантів, які часто можуть дозволити собі зробити з квіткової клумби попільничку або не прибирати на вулиці за своїм улюбленицем, але однаково на вулицях зберігається приемна чистота.

Жителі, які живуть у приватних будинках, сортують сміття у себе вдома, роблять компост, а сортоване сміття вони відносять до спеціальних роздільних смітників. Сміття, яке залишилось після ремонту, великі коробки, застарілий посуд, зламану техніку та інше відвозять у спеціальні пункти прийому та переробки.

Майже через кожний будинок можна побачити на даху сонячні панелі, що перетворюють сонячне світло на енергію, яку використовують у побуті. Це доступна технологія для звичайних громадян.

У Франції популярно користуватись електротранспортом: трамваями, електричними автобусами, потягами, електросамокатами, моноколесами, мопедами, також популярним є велосипед.

На берегах і в самих річках та озерах відсутнє сміття, навіть сам пісок на пляжах намагаються

регулярно очищувати та просювати. На пляжах присутні в достатній кількості смітники для сортування сміття. Okremо присутні зони для пікніків зі столиками та лавами, окремо від пляжу.

Женева (Швейцарія) — місто з неймовірними краєвидами гір. Швейцарці дуже серйозно ставляться до екології та чистоти. Сама Женева поєднана з природою гір, охайні чисті вулички, які приваблюють чистотою, зелені зони, в яких можна відпочити або активно провести час.

Швейцарія популяризує екологічно безпечний транспорт, а також збирає штрафи та податки за використання старих автомобілів, які своїми викидами погіршують якість повітря.

Сміття в країні сортується, також присутня унітарна система збору сміття. Відходи утилізуються на сміттєпереробному заводі. Викиди з заводів не забруднюють атмосферне повітря завдяки якісним фільтрам.

Прага (Чехія). Рига (Латвія). Прага — атмосферне місто, з гарними вузькими вуличками та привабливою архітектурою.

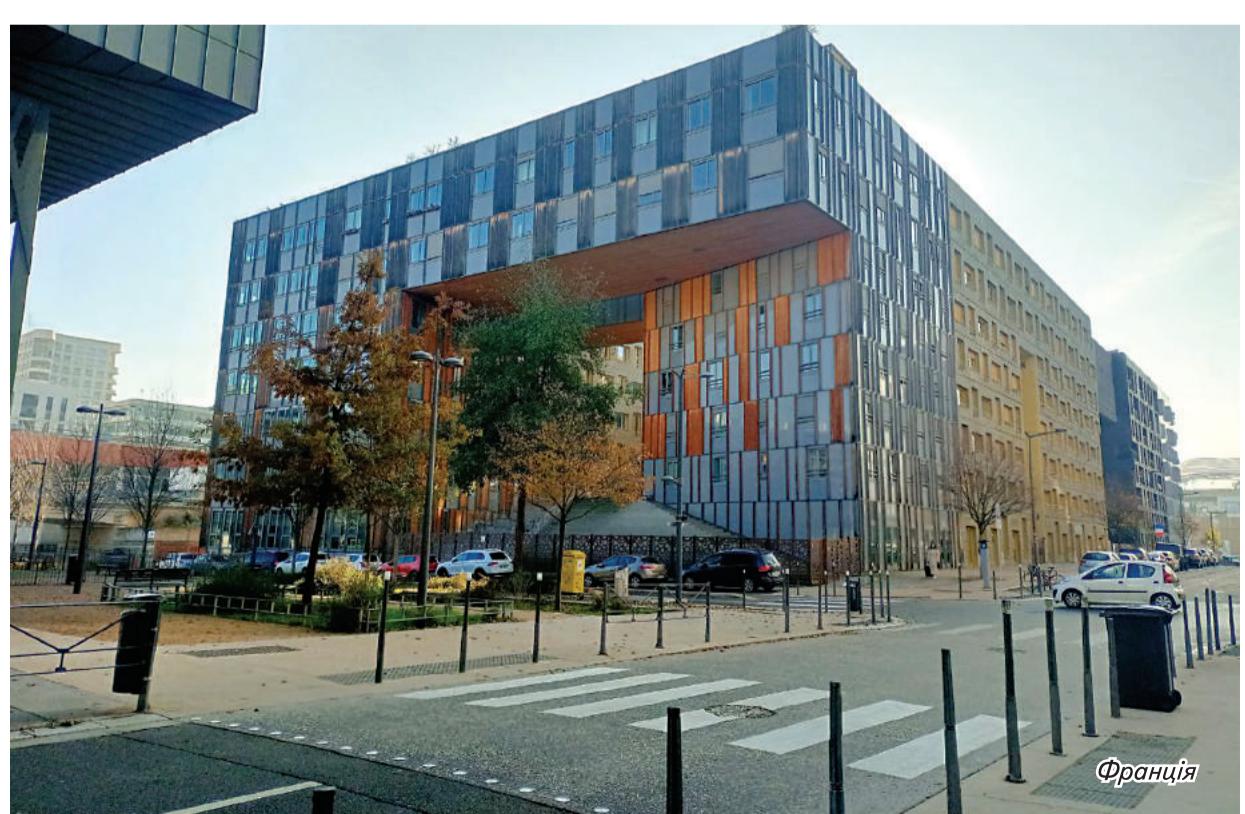
У місті мало зелених зон, але достатньо багато деревних насаджень вздовж доріг. У супермаркетах стоять як роздільні, так і унітарні урні для сміття.

На відміну від Праги, Рига — дуже зелене місто, і як притаманно європейським містам, вулиці дуже чисті, обладнані унітарними смітниками. Підземні переходи розфарбовані графіті. На поверхні та біля річки Даугави немає сміття. Стічна система чудово справляється в період дощів.

Ілона МИХАЛЬЧУК

Швейцарія

Франція

ІСТОРІЯ МОЕЇ РОДИНИ – ЧАСТИНА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

«Без сім'ї немає щастя на землі», – стверджує народне українське прислів'я. З сім'ї починається життя людини, тут відбувається формування її як громадянина. Ми не уявляємо свого життя без рідних людей, які завжди готові зігріти нас теплом і ласкою, любов'ю, бажанням допомогти й розрадити.

Материна ніжна турбота, батькова вимогливість і сила, братова підтримка, бабусина доброта – це все те, без чого людина не може бути щасливою.

Родина – найцінніший скарб для кожної людини. Можна мати безліч хороших друзів та знайомих, але тільки сім'я дає кожному з нас відчуття захищеності на все життя, робить нас щасливими і впевненими у майбутньому.

Кожен мріє про щасливу родину. Але це залежить від нас, від того, наскільки ми готові вкладати свої зусилля у неї. Во це особисті стосунки між людьми різних поколінь, поглядів та переконань, які змушені постійно вирішувати побутові питання разом. Звичайно, бувають і конфлікти, і суперечки. Але я вважаю, найважливіше – це поважати одне одного.

Моя родина велика та дружня. Мама, тато, брати, сестра, дядьки, тіточки, дідусі та бабусі. На свята ми всі зираємося в родинному колі, ділимось цікавими подіями нашого буденого життя, будуємо плани на майбутнє. А особливо мені подобається слухати розповіді про своїх предків.

Бабуся і дідусь мої тата мешкали в селі Нижні Вільшани Полтавського району. Дід працював бухгалтером в колгоспі, а бабуся – там же дояркою. Крім основної роботи вони мали велике господарство – і птиця, і корови, і навіть коні. Так як раніше будували хати з саману, то для його виготовлення заличували людей, а для полегшення роботи – і коней. Дід з кінами допомагав не тільки своїм односельцям, але і жителям сусідніх сіл. Тому мої прадіда пам'ятаю старожили і завжди загадують його як добру та щедру людину.

Мій тато завжди з захопленням розповідає, як він проводив дитинство у бабусі з дідусем. Разом зі своїми двоюрідними братами та сестрами вони допомагали по господарству, пасли корів, заготовляли сіно, а ще залишався вільний час і на ігри, і на забави. Бабуся всіх онуків завжди балувала смачними стравами, свіжою випічкою та парним молоком.

Прадіда та прабабусі вже давно немає (*іх не стало задовго до моєго народження*), але залишилося подвір'я з багаторічними квітами та чистою криницею, садок з духмяними яблуками і грушами та старенька хатка, в якій збереглася піч, частина меблів, деякі елементи побуту, старовинний посуд, господарський інвентар, на стінах старовинні фотографії предків.

Ми з батьками часто відвідуємо оселю, відпочиваємо, проводимо там час з родиною. Я щоразу знаходжу для себе якусь цікаву старовинну річ, вивчаю її, досліджую історію її походження та де і як вона використовувалася. І кожен раз я відкриваю для себе все нові і нові цікаві факти про життя своїх родичів.

Рідні люди – це подарунок долі, який ми маємо цінувати. А родина – наш надійний притулок у великому, не завжди дружньому світі. І кожен з нас обов'язково має вносити свій вклад у щастя своєї родини.

ШАРЛАЙ Ростислав, учасник конкурсу творів-розповідей
«Історія моєї родини – частина історії України»

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – ГЕНІЙ І ПРОРОК УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

І день іде, і ніч іде.
І голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не іде
Апостол правди і науки?

Т.Г. Шевченко

Кожна нація має людину-символ, людину-ураган. Для нашої нації такою людиною є Тарас Шевченко, який вражає своюю народністю. Я вважаю, що Шевченко – це духовна аура нашої нації як поет-націоналіст і як поет-державник. Над нами всіма Тарас постає як велет, весь у своїй творчій могутті. Борець за Україну, за свободу всіх націй, у своїх поетичних рядках виступає пророком національної ідеї. Великий класик говорить про «апостола правди і науки», який стає для нього символом майбутнього прогресу.

Тарас Шевченко шанував увесь світ. І тільки Україну, дану йому Богом, завжди тримав у своєму серці.

Кожне гасло Тараса Шевченка має пророчий сенс, влучає у саме серце. Основним посланням Шевченка сьогодні є: «...У своїй хаті своя і правда, і сила, і воля». Саме ті емоції, які Тарас Шевченко відчував поза межами України, знаходячись у десятилітньому ув'язненні, відчувають сьогодні наші емігранти, жінки з дітьми. Для кожного стали такими рідними і зрозумілими слова: «Нема на світі України, немає другого Дніпра...».

Треба сказати, що невичерпна спадщина Т. Шевченка – це дієве знаряддя у розвитку нашої держави. Адже Шевченко завжди писав про одівні проблеми нації, писав про національні цінності, писав саме тоді, коли Україна не мала історичної можливості розвиватися. Яку сферу життя ми зараз не візьмемо – всюди він побував зі своїм смолоскипом, потужний і сильний!

На мою думку, Шевченко даний нашій нації на вірст, і нація вже доросла до його зросту.

Звернімо увагу на пам'ятники зажуреного Тараса Шевченка – вони свідчать про стан і настрої нації. Так, ми довго були зажурені. Але наша нація бореться, розвивається. Подивімося на наших воїнів сьогодні: як вони красиві! Як вони тримають зброю, як вони танцюють, намагаючись розвеселити нас, хоча ми знаходимося в більшій безпеці. І це все – Шевченкові діти. Таку націю, зрошену Шевченком, не здолати!

Яскравим свідченням цьому було здирання полотнища в Балаклії, коли воїн побачив пророчі слова: «...І вам, лицарі велиki, Богом не забуті. Борітесь – поборете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля свята!».

Звернімо увагу на те, що після XIX ст. саме Т.Г. Шевченко став для українців головним ідейним натхненником, саме він виводить людей на майдани.

Саме Шевченко формує історичну свідомість нашого народу. Як на мене, дуже символічним є навіть те, що річниця 200-ліття поета збіглася з подіями 2014 р.

Зрозуміло, що емоції для створення вірша, який став назвою нашого твору, викликані революційними подіями, які відбувалися навколо і які поет спостерігав. Очевидно, йому дуже хотілося, щоб у суспільстві нарешті почали відбуватися зміни на краще, тому чекав цього з великом нетерпінням.

I, мабуть, дуже засмучувався через усвідомлення повільності цих процесів, тому й звучало «і голову схопивши в руки...».

Найголовніше його послання: «...вражено злою кров'ю волю окропіте!..». Сьогодні генерал Залужний робить те, що робив поет Шевченко. Через століття відбувається синтез війни і мислителя. Шевченко був Божою людиною. Він був наскрізь біблійний, умиротворений, спокійний, глибокий. І став для України Апостолом правди і науки, на пришестя якого чекали...

Зараз долю України вирішують наші спрага і жага бути вільними у своїй хаті. Шевченко вказує, що мірилом наших чеснот є сила духу. Вказує на те, що тільки правда врятує людство. Хотів, щоб вогонь його слова перетворився на справжній вогонь, був світчем, що світив і горів. Шевченкові твори пронизані вірою в непереможність, силу духу і світле майбутнє.

Вражают активністю Тарасові слова: «Я на сторожі коло їх поставлю слово». Я знаю, я вірю, що ми збережемо своє слово – і збережемо все. Адже Тарас Шевченко ніколи не переставав вірити в те, що Україна буде щаслива, багата, ще квітучіша, ще красива, ніж зараз. Прийде час – і вона задаватиме тон, її звабу і розум пізнає вся планета!

БОНДАРЕНКО Катерина,
переможниця Всеукраїнського конкурсу есе
патріотично-громадянської тематики
«Єднанням сильні!» за 2023 рік

РОБОТИ ПЕРЕМОЖЦІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ ПАТРІОТИЧНОГО ПЛАКАТУ НА ТЕМУ «УКРАЇНА ЖИВА І ВІЧНО БУДЕ ЖИТИ!»

Михайличенко Ярослав

Мельник Артем

Глущенко Максим

Роянова Софія

Савельєва Єлизавета

Шепель Аліса

Засновник:

Національний еколого-натуралистичний центр
учнівської молоді (HENC)

Головний редактор: Володимир Вербицький

Редактор: Вікторія Петлицька

Відповідальний секретар: Олександр Кузнєцов

Газету можна придбати за адресою:

м. Київ-74, вул. Вишгородська, 19, НЕНЦ

Тираж – 1 500 пр. Ціна договірна

Газета «Юннат» реєстраційне свідоцтво КВ № 22094-11994Р від 16.05.2016

Рукописи не рецензуються й не повертаються.

Деякі матеріали друкуються в порядку обговорення.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів.

Адреса редакції:

04074, м. Київ,
вул. Вишгородська, 19, НЕНЦ
Тел./факс 430-0260
Тел. 430-0064, 430-2222
<https://nenc.gov.ua>
E-mail: nenc@nenc.gov.ua

Надруковано
в ТОВ «НВП
«Інтерсервіс»
Підготовлено
до друку
28.10.2023